

تمنای ارزی بانک مرکزی و جواب لن ترانی

دلارهای خانگی به بانک‌ها نیامد

امین قلعه‌ای

روزهای آخر هفته گذشته بازار ارز شاهد تلاطمات شدید قیمتی بود. برخی کارشناسان اتفاقات مجمع عمومی سازمان ملل و اظهارات حاشیه‌ای مقامات آمریکایی را عامل اصلی در به وجود آمدن این وضعیت ارزیابی می‌کنند و برخی دیگر سیاست‌های اشتباه دولت در کنترل بازار را موثر می‌دانند. در این بین اما هر چه هست، افزایش قیمت ارز به طور مستقیم به افزایش قیمت بسیاری از کالاهای مصرفی دامن زده و شهروندان ایرانی را نسبت به آینده نگران کرده است. به رغم برخی آمارهای رسمی توسط نهادهای دولتی اما مسأله تورم و افزایش قیمت‌ها به اندازه کافی مشهود است. افزایش قیمت‌ها تقریباً نذکی بعد از صعود قیمت دلار در بازار آغاز شد. این تورم ابتدا در بازار کالاهای سرمایه‌ای مانند مسکن، سکه و طلا آغاز شد و در ادامه بازار خودرو را هم تحت تاثیر قرار داد. در آخرین مرحله از این افزایش قیمت‌ها، بازار کالاهای مصرفی هم دستخوش تغییراتی اساسی شد و افزایش قیمت‌ها به مغازه‌های خرد هم رسید. در همین حال یک کارشناس اقتصادی در مورد افزایش قیمت ارز می‌گوید: «افزایش نرخ‌ها خیلی واقعی نیست، مگر شرایط چه تفاوتی با سال گذشته کرده است؟ امیدواریم امنیت فکری مردم تامین شود تا به سمت بازارهای غیرمولد نروند. بسیاری از کشورها زمانی که دچار مشکل می‌شوند مردم با با دست به دست هم دادن و نخردن و جلوی صراف‌ها صف نکشیدن، جلوی افزایش قیمت‌ها را می‌گیرند. مردم

باید توجه داشته باشند این افزایش نرخ که به زودی ممکن است بالاتر هم برود، نمادی از اقتصاد ما نیست. وضعیت اقتصاد کشور را باید در تولید ناخالص داخلی و شاخص‌های بانک مرکزی و گمرک بررسی کنیم که این امر تدبیر بیشتر دولت را می‌طلبد.»

عوامل داخلی افزایش قیمت ارز

برخی کارشناسان معتقدند، افزایش قیمت هفته گذشته ارز فقط به دلیل نبود ثبات در قوانین و تصمیمات، اتفاق افتاده است. این امر موجب متشنج شدن افکار عمومی و کشاندن آنها به سمت بازار غیرمولد شده و بازار را ملتهب کرده است. عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، دراین مورد می‌گوید: بحث افزایش نرخ دلار و ارزهای خارجی، بخشی مربوط به سیاست‌های اقتصاد کلان، بخشی مربوط به هیجانات، التهابات و تشویش اذهان مردم و بخشی هم بحث‌های امنیتی است که امیدواریم با تمهید و تدبیر حاکمیت و دولت ثبات نسبی ایجاد شود.

حامد واحدی افزود: اما اینکه شرایط اقتصادی به گونه‌ای شده که روزانه بیش از هزار تومان به قیمت دلار و سایر ارزها افزوده می‌شود، بیشتر ناشی از هیجانات و مسائل خارجی همچون تحریم‌های ظالمانه است که قبلاً هم گرفتار شده بودیم و برای تجار و امنیت فکری مردم مشکلاتی را پیش آورده است. صحبت‌هایی همچون سخنان روز سه‌شنبه رئیس جمهور آمریکا و جلساتی که علیه ایران برگزار می‌شود، همه جو روانی منفی ایجاد می‌کند که باید جلوی آن گرفته

شود. نباید استقامت و اتحاد خود را به ویژه در بخش کارآفرینی کشور از دست بدهیم. این عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران ابراز امیدواری کرد که دولت در کنار بخش کارآفرین کشور با ثبات در قوانین، ایستایی خوب را در GDP کشور ایجاد کند که بتواند در ارزآوری برای کشور که فقط توسط بخش خصوصی حاصل می‌شود، اثر گذار باشد. واحدی با تاکید بر اینکه افزایش روزانه نرخ ارز به سبب تشویش‌های اذهان یا به دلیل عدم ثبات ذهنی مردم است، گفت: در سامانه نیما، سناو... فعالیت‌ها صورت می‌گیرد و ارزهای پتروشیمی‌ها، معدنی‌ها و فولادی‌ها طبق توافق به سامانه‌ها می‌آید تا برای واردات کشور دچار چالش نشویم. دولت فقط باید ثبات قوانین را در فعالیت کارآفرین‌ها ایجاد کند تا آنها هم رغبت به واردات داشته باشند و واردات کالا انجام شود. عدم ثبات در قوانین و بخشنامه‌هایی که طی مدت اخیر صادر شده است، مقداری کارآفرین‌ها را از فضای واردات دور کرده و این روند رو به افزایش نرخ دلار و گران شدن کالا نیز به همین دلایل است و لاغیر.

دلارهای خانگی به بانک‌ها نرفت

بر اساس آمارها معاملات نرخ ارز در بازار آزاد تنها سه درصد از نقل و انتقالات ارزی در اقتصاد ایران را به خود اختصاص داده است. سه درصدی که البته هر پیاپوستر تراز ۹۷ درصد دیگر بر شرایط اقتصادی کشور تاثیرگذار بوده و انتشار اخبار آن در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی بر التهاب اقتصادی افزوده است. در این میان اما تحلیلگران بازار ارز در

بسته جدید ارزی بانک مرکزی این بار خود تضمین سپرده‌ها را برعهده گرفت و اعلام کرد که بانک‌ها، عامل دریافت منابع ارزی از مردم بوده و خود بانک مرکزی است که بازپرداخت و سود ارزی آن را تضمین می‌کند. اکنون حدود دو ماه از اجرای این بخشنامه می‌گذرد و آمار بانک مرکزی نشان می‌دهد حدود ۱۰ میلیون دلار سپرده ارزی به بانک‌ها آمده است که این رقم در مقایسه با برآوردهای برخی مسئولان و نمایندگان مجلس که عنوان می‌کنند بیش از ۲۰ میلیارد دلار ارز خانگی وجود دارد، ناچیز است. این که چرا استقبال خوبی از سپرده‌گذاری ارزی در بانک‌ها نشده است، موضوعی است که بانک مرکزی آن را به کم‌کاری بانک‌ها ربط داده است و گفته که آمادگی تدریجی بانک‌ها برای اجرای این طرح و عدم اطلاع‌رسانی کافی آن‌ها موجب شد تا جریان سپرده‌گذاری ارزی با اندکی تاخیر عملیاتی شده و منابع آن رشد کند. اما این که آیا تمام ماجرای استقبال کم از سپرده‌گذاری ارزی مربوط به تعلل بانک‌ها بوده است، خود جای سوال دارد. این که مردم تا چه اندازه حاضرند ارزهای خود را در خانه نگه داشته‌اند و ریسک بالای این اقدام که خود می‌تواند خطر بالایی هم از لحاظ امنیتی داشته باشد را پذیرفته‌اند، شاید به مسائل دیگری مربوط باشد که نتوان همه آن را ناشی از عملکرد بانک‌ها دانست.

در هر صورت اکنون اگر شخصی ارز خود را به بانک‌ها بسپارد، در ازای دلار، چهار درصد، پورو، سه درصد و درهم، دو درصد سسالانه سود دریافت می‌کند. این سود سپرده‌های ارزی گرچه با سودهای ۱۵ و ۲۰ درصدی سپرده ربالی در بانک‌ها قابل مقایسه نیست، اما خود می‌تواند موجب امنیت منابع ارزی مردم و البته گردش آن در چرخه اقتصادی و کمک به حل بخشی از گره‌های ارزی باشد.

فساد اعتماد را از بین می‌برد

در جستجوی عوامل تاثیرگذار بر عدم اعتماد مردم به بخشنامه‌ها و تضمین‌های بانک مرکزی برای سپرده‌گذاری ارزی در بانک‌ها می‌توان به مضع فساد اشاره کرد؛ فساد که البته در نتیجه قیمت‌گذاری دستوری و به دنبال سایر بخشنامه‌های بانک مرکزی در بستر اقتصاد ایران به وجود آمده است. مردم می‌گویند در صورت سپرده‌گذاری ارزی در بانک‌ها ممکن است بانک مرکزی در آینده طی بخشنامه‌ای ارز آنها را به صورت ربالی و با قیمت دستوری به آنها بازگرداند. این فضای عدم اعتماد البته شامل فعالیت در همه

باید موانع کسب و کار به گونه‌ای برطرف شود تا کسانی که در کشورهای دیگر سرمایه دارند، به کشور آمده و همین جا سرمایه‌گذاری کنند، چراکه محدودیت‌ها باعث شده سرمایه‌های شان را در آن طرف ذخیره کنند

بخش‌های اقتصادی کشور مانیز می‌شود. چندی پیش بانک مرکزی مجدداً بخشنامه پیمان‌سپاری ارزی را ابلاغ کرد که بر اساس آن باید همه صادرکنندگان غیرنفتی درآمد ارزی حاصل از صادرات‌شان را طی سه ماه به سامانه نیما واریز کنند که در این راستا اعضای اتاق بازرگانی و دیگر تجار گلایه‌هایی نسبت به نبود بستر لازم برای اجرای این دستورالعمل دارند و آن را خلاف قانون صادرات و واردات می‌دانند. رئیس اتاق بازرگانی ایران نیز این موضوع را طی نامه‌ای به معاون اول رئیس‌جمهور اعلام و درخواست کرد که این بخشنامه اصلاح شود. در این زمینه احمد پورفلاح – رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و ایتالیا، می‌گوید: هر کنترل یا دستور بالا به پایین سیاست‌دستوری در اقتصاد مردود است، چراکه در گذشته هم نتیجه پیمان‌سپاری‌ها را دیده‌ایم که چه فساد گسترده‌ای به بار آورد، لذا این بخشنامه تصمیمی اشتباه بود. رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و ایتالیا با تاکید بر این که پیمان‌سپاری ارزی نه تنها مشکل ارزی کشور را برطرف نمی‌کند، بلکه عدم اطمینان را به جامعه القا می‌کند، بیان کرد: در آن موقع ممکن است فاکتور فروش‌های قلابی به جریان بیفتد یا رقم‌های کمتر از رقم اصلی اعلام شود که سبب رسوب پول مادر کشورهای طرف معامله می‌شود. اگر از پنج درصد افرادی که پس از صادرات کالاهای خود، ارز حاصل از آن را به سامانه نیما نیانورده بودند چشم‌پوشی می‌شد، بسیار بهتر بود تا این که ۹۵ درصد دیگر با تردید روبرو شوند. باید موانع کسب و کار به گونه‌ای برطرف شود تا کسانی که در کشورهای دیگر سرمایه دارند، به کشور آمده و همین جا سرمایه‌گذاری کنند، چراکه محدودیت‌ها باعث شده سرمایه‌هایشان را در آن طرف ذخیره کنند؛ لذا باید مشکلات ریشه‌ای حل شوند. مسکن‌ها و تصمیم‌گیری‌های آبی و خلق الساعه که امتحان شده هم هستند و جواب هم نداده باید دور ریخته شوند.

کالایی از بورس به از بین رفتن شفافیت منجر می‌شود این یعنی دیگر میزان عرضه و تقاضای کالا و ارزش مبادلات انجام شده قابل رصد و پیگیری نخواهد بود. وی در پایان اظهار داشت: خروج هر محصولی از بورس به این معناست که برخی افراد می‌خواهند مواد اولیه را به بازار سیاهی که خود ایجاد کردند عرضه کنند بنابراین خروج از بورس به صلاح نیست حتی آنهایی که در بورس نیستند نیز باید در آن حضور یابند.

ایجاد شده و بورس کالا نتوانسته به ثبات قیمت‌ها کمک کند، یعنی واقعیت‌های اقتصادی ما به نمایش گذاشته شده است. اگر در عرضه یک محصول کمبود وجود دارد، باید تولیدکننده را ترغیب به عرضه کرد و با راهکارهای اقتصادی به حل مشکل پرداخت. به این ترتیب مشکلات کنونی ریشه در بی‌ثباتی اقتصادی و تصمیم‌گیری‌ها دارد و باید در این حوزه‌ها تلاش کرد.

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس درباره سواستفاده برخی از شرایط خاص اقتصادی، افزود: برخی به دنبال گرفتن ماهی از آب گل آلود هستند و بحث خروج معاملات پتروشیمی با نیت سودجویی مطرح می‌کنند در شرایطی که خارج شدن عرضه و تقاضای هر

عده‌ای برای تضعیف بازارهای رسمی کالا تلاش می‌کنند

معاملات این محصولات است؟ نه تنها تضعیف بورس کالا بلکه تقویت هر چه بیشتر این بازار به منظور توسعه شفافیت اقتصادی باید در دستور کار مسئولان قرار گیرد.

وی افزود: پرسش اساسی از افرادی که موضوع خروج معاملات از بورس را مطرح می‌کنند این است که پس از خروج، محصولات چگونه و بر پایه چه شفافیتی انجام خواهد شد؟ اصلاً مگر ریشه مشکلات فعلی به بورس کالا ارتباط دارد یا بحث خروج را مطرح می‌کنید.

وی با تاکید بر اینکه در بورس کالا رقابت به صورت واقعی و قیمت‌ها به صورت واقعی کشف می‌شود، گفت: اگر شاهد این هستیم که در روند معاملات برخی کالاها اختلال

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس گفت: پرسش اساسی از افرادی که موضوع خروج معاملات از بورس را مطرح می‌کنند این است که پس از خروج، محصولات چگونه و بر پایه چه شفافیتی انجام خواهد شد؟ اصلاً مگر ریشه مشکلات فعلی به بورس کالا ارتباط دارد یا بحث خروج را مطرح می‌کنید؟

علی قربانی در گفت‌وگو با ایلنا، با اشاره به اینکه عملکرد بورس کالا در ایجاد شفافیت معاملات کالاهای استراتژیک و مواد اولیه طی سال‌های گذشته مثبت بوده است، گفت: مطرح شدن چندباره خروج معاملات پتروشیمی از بورس کالا با کدام استدلال انجام می‌شود؟ آیا این اقدام حاصلی جز مرگ شفافیت در

علت تداوم اعتراضات

راننده‌های کامیون

از ماه‌های ابتدایی امسال که پکی از بخش‌هایی که همواره نسبت به وضعیت اقتصادی خود نازاضی بوده و برای بهبود سطح معیشتی‌شان تلاش کردند، راننده‌های کامیون بوده‌اند، راننده‌هایی که حالا بار دیگر گمانه‌زنی‌هایی در رابطه با اعتراضات‌شان به گوش می‌رسد. به گزارش ایسنا، بالارفتن قیمت تمام شده خودروهای سنگین که در طول سال‌های گذشته در بازار عرضه شده‌اند، از چند سال قبل ابهام‌ها و گمانه‌زنی‌هایی را درباره آینده کامیون‌های فعال در جاده‌های ایران به وجود آورده بود. طبق برآوردهای سازمان راهداری حدود ۲۰۰ هزار کامیون نیاز به نوسازی جدی داشتند و این در حالی بود که اختلاف قیمت تمام شده خودروهای جدید با قیمتی که خودروهای فرسوده خریداری می‌شد، بسیار زیاد بود و همین مسأله باعث شد راننده‌ها از چند سال قبل نسبت به موقعیت خود اعتراضاتی را مطرح کنند.

هر چند دولت تلاش کرد با طراحی برخی طرح‌های حمایتی شرایط را برای نوسازی کامیون‌ها فراهم کند، اما در ماه‌های ابتدایی سال ۱۳۹۷ برهم خوردن دیگر شرایط اقتصادی باعث شد راننده‌ها نسبت به موقعیت شغلی خود اعتراضات جدیدی داشته باشند.

پایین بودن نرخ کرایه جابه‌جایی بار، در دسترس نبودن خدمات مورد نیاز بیمه‌ای و بالارفتن قیمت تمام شده لوازم یدکی اصلی‌ترین محورهایی بود که اعتراض راننده‌ها را در ماه‌های ابتدایی سال جاری برانگیخت.

به دنبال این اعتراض‌ها وزارت راه و شهرسازی و سازمان راهداری در جریان جلساتی مشترک با نمایندگان کامیون‌داران تلاش کردند لاقلاً بخشی از دغدغه‌های آن‌ها را پوشش دهند. تنها چند روز پس از آغاز اعتراض‌ها نرخ کرایه جابه‌جایی بار به طور متوسط ۲۰ درصد افزایش یافت. سازمان راهداری اعلام کرد که شرایط بیمه راننده‌ها تسهیل خواهد شد و هم چنین مذاکراتی با وزارت صمت برای کاهش قیمت لازم‌ی‌دکی صورت خواهد گرفت.

با وجود این اقدامات هنوز رانندگان اعتراضاتی دارند که بخشی از آن‌ها به گذشته و بخشی دیگر به وضعیت زمان حال اعتراض دارد. راننده‌ها معتقدند هنوز بخشی از وعده‌های ارائه شده به آن‌ها برای بهبود شرایط‌شان اجرایی نشده و البته هنوز دو دغدغه مهم دیگر نیز باقی مانده است. یکی از این دغدغه‌ها محاسبه نرخ کرایه بر اساس تن – کیلومتر است. این شیوه که از روزهای ابتدایی اعتراض مطرح شده بود، از سوی وزیر راه و شهرسازی برای کارشناسی به سازمان راهداری ارجاع شده و چندین سازمان چند روز قبل اعلام کرد که کلیات این طرح نهایی شده و برای اجرا تنها به سیاست‌های جزئی‌نهایی نیاز دارد. اما رانندگان معتقدند که هنوز این خواسته مهم آن‌ها اجرایی نشده است. از سوی دیگر دغدغه‌ای که در حال حاضر مطرح بوده اما از گذشته به ارث رسیده است، بحث بالارفتن نرخ تمام شده لوازم یدکی است.

محمد جواد عطر چیان، دبیر انجمن صنفی شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی ایران می‌گوید که در حال حاضر یک جفت لاستیک نو برای خودروهای سنگین حدوداً ۱۵ میلیون تومان قیمت‌گذاری می‌شود و اگر یک خودرو نیاز داشته باشد که در یک زمان چند جفت از لاستیک‌های خود را تعویض کند، قطعاً توان پرداخت مبلغ آن را نخواهد داشت. دیگر لوازم یدکی نیز در ماه‌های گذشته گران شده و همین مسأله شرایط را برای رانندگان سخت کرده است.

به نظر می‌رسد هر چند دولت تلاش کرده در هفته‌های گذشته بخشی از مشکلات راننده‌های کامیون را حل کند، اما هم‌چنان بخشی از دغدغه‌های آن‌هایی پاسخ مانده و همین مسأله گمانه‌زنی‌هایی را در رابطه با اعتراضات آن‌ها به وجود آورده است.

هر چند دبیر انجمن صنفی شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی ایران چند روز قبل اعلام کرده بود که این اتحادیه قصد اعتصاب ندارد، اما امکان آن وجود دارد که با بالارفتن هزینه خودروها بسیاری از راننده‌ها عملاً توان فعال کردن خودروهایشان را نداشته باشند و این مسأله دشواری‌هایی را برای اقتصاد کشور ایجاد کند.

